

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Nenajavljeni let paraglajderom
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	18.05.2018. godine, 13:00 UTC, CTR aerodroma
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	<ul style="list-style-type: none">- Paraglajder- Avion
Opis događaja:	<p>Dana 18.05.2018. godine, oko 13:10 UTC, toranjski kontrolor u JPAKL uočava (dvogledom) paraglajder, otprilike iznad grada, po slobodnoj procjeni oko 5000ft visine, krećući se prema istoku. U to vrijeme polijeće jedan avion, ide prema zapadu, te mu paraglajder ne predstavlja smetnju.</p> <p>Prilazni kontrolor na vezi ima drugi avion (VFR), koji obavlja kontrolorima nepoznate operacije, kako je tražila posada, na 10-ak NM sjeverno od aerodroma.</p> <p>Prilazni kontrolor bez odlaganja obavještava posadu aviona o uočenom (nedozvoljenom) paraglajderu i lokaciji koja je neslužbena i uočena samo dvogledom. Posada odgovara da će pripaziti na navedene aktivnosti.</p> <p>Nešto kasnije, prateći paraglider dvogledom, toranjski i prilazni kontrolor uočavaju i avion i paraglider (žute boje), te se sa tornja čini da je paraglider iznad aviona. Sve informacije se također bez odlaganja prosleđuju posadi aviona.</p> <p>Paralelno kontrolori letenja pozivaju načelnika JPAKL-a, te zahtijevaju da, ukoliko ima bilo kakav kontakt sa lokalnim aeroklubovima pokuša da prenese informaciju da je u dijelu gdje se obavljaju nedozvoljene paragliderske aktivnosti nalazi i avion.</p> <p>Paraglidera prate dvogledom te ustanovljavaju da se kreće u smjeru istoka, gube ga iz vida kada je zamakao iza sjeveroistočnih obronaka.</p> <p>Šef smjene uz koordinaciju sa načelnikom JPAKL-a odlučuje da se radno vrijeme JPAKL-a produži zbog aktivnosti aviona, koji je najavio da će operirati u navedenom području još makar 60 minuta.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaključci istrage ovog događaja: <ul style="list-style-type: none"> -Dana 18.05.2018. godine, oko 13:10 UTC, uočen je paraglajder žute boje unutar CTR-a; -Kontrolori JPAKL-a nisu imali nikakve informacije o mogućoj aktivnosti paraglajdera; -Kontrolori JPAKL-a u jednom trenutku dvogledom su uočili, da se navedeni paraglajder nalazi iznad aviona; -Sve informacije o aktivnostima i položaju paraglajdera prosljeđene su posadi aviona; -Osoba koja je upravljala paraglajderom nije postupila u skladu sa "Pravilnikom o letjelicama za slobodno letenje (LSL) ("Službeni glasnik BiH", broj 60/12 od 06.08.2012.); -Ne zna se tačan broj paraglajding klubova u okolini u kojoj je paraglajder izvodio letačke aktivnosti; -Posebnu opasnost po bezbjednost vazdušne plovidbe predstavljaju osobe, koje se samostalno bave paraglajdingom tj. na vlastiti rizik vrše letačke operacije; 2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>C4 prema ESARR-u 2</p> <p>Što se tiče ozbiljnosti u ovom konkretnom slučaju došlo je do ugrožavanja bezbjednosti vazdušne plovidbe. Ovo je događaj koji se rijetko dešava.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Potrebno je da Načelnik JPAKL-a kontaktira lokalne paraglajder klubove, kako bi ih upoznao sa ovim događajem, a sve s ciljem sprječavanja ugrožavanja bezbjednosti vazdušne plovidbe na području međunarodnog aerodroma.</p> <p>Potrebno je da Načelnik JPAKL-a u saradnji sa uredom direktora BHANSA, tj. stručnim saradnikom sa odnose s javnošću i WEB, pripremi vijest koja će sadržati osnovne informacije za paraglajdere, oslanjajući se na "Pravilnik o letjelicama za slobodno letenje (LSL) ("Službeni glasnik BiH" broj 60/12 od 06.08.2012.)", te istu objaviti na BHANSA-inom WEB portalu i/ili lokalnim portalima.</p>

Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Enes Mujezinović,